

Nr 558.

Av herrar **Nilson** i Spånstad och **Pettersson** i Norregård, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 279, angående vissa åtgärder till främjande av bostadsförsörjningen.

I proposition nr 279 föreslår Kungl. Maj:t nya och väsentligt förmånligare villkor för de statliga tertiärlånen till byggandet av flerfamiljshus i städer och andra tätorter. Tertiärlåneverksamheten till egnahemsproduktionen skall däremot fortgå i oförändrade former även under nästa budgetår. I fråga om bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden förordas icke någon ändring i gällande bestämmelser.

Med hänsyn till den låga bostadsstandarden på landsbygden föreligger behov av genomgripande förbättringar. Det är framför allt bostädernas utrustning med moderna och arbetsbesparande hjälpmedel, som är i hög grad otillfredsställande. Vad detta betyder för lanthusmödrarnas arbetsbörda liksom för trevnaden i lanthemmen behöver icke närmare utredas. Kvinnoflykten från landsbygden, som utan överord kan betecknas som katastrofal, utgör ett talande vittnesbörd härom.

Trots de framsteg, som otvivelaktigt ägt rum under de senaste åren, beräknas fortfarande nära två tredjedelar av landsbygdens bostäder sakna vatten och avlopp. Centralvärme, varmvatten och badrum, som numera äro vanliga i tätorterna, förekomma givetvis i ännu långt mindre utsträckning. Att förse landsbygdshemmen åtminstone med vatten och avlopp måste anses vara ett samhälleligt intresse av största vikt. Om man vill åstadkomma en genomgripande ändring inom den närmaste framtiden, synas ökade insatser från statens sida vara ofrånkomliga.

Till indragning av vatten och avlopp kan efter behovsprövning utgå upp till 1 000 kr., motsvarande högst 80 procent av kostnaderna, i förbättringsbidrag. Det torde icke råda någon tvekan om att detta bidrag är en värdefull hjälp för dem, som komma i åtnjutande därav. Behovsprövningen har dock begränsat verkan av denna stimulans till ordnande av vattenfrågan i högre grad än som kan anses vara lämpligt. Man kan därför starkt ifrågasätta huruvida icke en viss del av nämnda belopp på 1 000 kr. bör kunna utgå utan prövning av den sökandes inkomst- och förmögensförhållanden.

Det kan i detta sammanhang erinras om att bidrag till vattenförsörjning och avlopp i fråga om anläggningar för fem eller flera fastigheter utdelas utan behovsprövning med 60 procent av anläggningskostnaderna, sedan

därifrån dragits anläggningens s. k. egenvärde. Det beräknas att statsbidraget i genomsnitt belöper sig till 40 procent av anläggningskostnaderna. Vidare må erinras om att bidrag utan behovsprövning utgår till byggande och förbättring av lantarbetarbostäder med 300 resp. 600 kr., om bostäderna fylla vissa krav på storlek och modernitet. Det förefaller med hänsyn härtill icke vara alldeles obefogat, att en liknande premie tilldelas jordbrukare och andra fastighetsägare på landsbygden, vilka rusta sin och familjens egen bostad.

Motionärerna anse därför, att till indragning av vatten och/eller avlopp må utgå *utan* behovsprövning ett grundbidrag, motsvarande 40 procent, dock högst 500 kr., av anläggningskostnaderna. Därutöver böra egnahemsnämnderna äga möjligheter att ställa ytterligare högst 500 kr. till förfogande *efter* behovsprövning. Den sammanlagda bidragssumman skulle liksom hittills kunna uppgå till 1 000 kr. eller högst 80 procent av byggnadskostnaderna.

Om en sådan ändring av nuvarande bestämmelser genomföres, kommer säkerligen ökat behov av anslag till förbättringsbidrag att göra sig gällande. Ökningen torde dock begränsa sig till 3 milj. kr. för nästa budgetår.

Departementschefen har beträffande anslagens storlek till bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden uttalat, att den rådande materialknappheten gör en ytterligare höjning av anslagen meningslös. Detta kan endast vara fallet, därest man såsom departementschefen synes vilja göra gällande anser, att den övervägande delen av materialtillgången skall reserveras för bostadsbyggandet i städerna. Det förhåller sig dock så, att proportionen mellan vad som skall tillkomma städerna och landsbygden i fråga om byggnadsmaterial icke är en gång för alla given. Motionärerna kunna för sin del icke instämma i de synpunkter, som departementschefen i detta stycke gjort sig till tolk för. Vi mena tvärtom att det är lika viktigt, att landsbygdens bostadsbyggande får en rimlig andel av den nuvarande knappa tillgången på material, inte minst med tanke på den alltför låga bostadsstandarden på landsbygden.

Emot införande av ett icke behovsprövat grundbidrag till indragning av vatten och avlopp kan möjligen invändas, att när bidragsformerna till bostadsbyggandet äro under omprövning, det icke är lämpligt med ändringar. Denna uppfattning kan ha ett visst fog för sig, men det vill dock synas som avsevärd tid kommer att förflyta, innan en omläggning av stödet till bostadsbyggandet på landsbygden blir aktuell. Som inledningsvis framhållits har departementschefen endast föreslagit ändringar i bestämmelserna om tertiärlån till flerfamiljshus. Frågan om ändrade stödformer till egnahemsproduktionen har däremot uppskjutits med motivering, att bostadssociala utredningens förslag om engångsbidrag behöver göras till föremål för översyn. Beträffande bostadsverksamheten på landsbygden

har nämnda utredning överhuvud icke lagt fram några preciserade förslag. Utredningen hänvisar i detta fall till bristen på statistiskt material, som kan läggas till grund för konkreta förslag. Vad jordbruket beträffar menar utredningen, att hänsyn även bör tagas till de undersökningar om den framtida jordpolitiken, som pågå inom 1942 års jordbrukskommitté. Bostadssociala utredningen synes anse, att först sedan bearbetningen av materialet från 1945 års hyresräkning blivit färdig och jordbrukskommittén avlämnat sina förslag, är tiden inne att draga upp nya riktlinjer till bostadspolitik för jordbrukets vidkommande. Man får sålunda räkna med att det kommer att dröja länge, innan en omläggning av bostadsverksamheten på landsbygden kommer till stånd. För övrigt anser bostadssociala utredningen, att bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden i viss omfattning kommer att bestå åtskilliga år framåt. Några betänkligheter behöva därför icke möta mot att en ändring av bestämmelserna för bidragen till ordnande av vatten och avlopp genomföres.

Med anledning av vad som anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 279 måtte besluta, att bostadsförbättringsbidrag må utan behovsprövning utgå till indragning av vatten och/eller avlopp med 40 procent, dock högst 500 kr. av anläggningskostnaderna, och att i anledning härav anvisa 23 miljoner kr. till bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden.

Stockholm den 3 juni 1946.

Hj. R. Nilson
i Spånstad.

J. W. Pettersson
i Norregård.